

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

Quæstio XXI. In Titulum XXI. De Bigamis Non Ordinandis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

tur, quòd talis devotionis fervore accensus plurimum capiat Clericali Charactere insigniri, ut videri potest apud Corradum in allatis formulis, supplicationum. Illud ad extremum nota, Ordinatam cum occulto defectu (v. g. quòd in cunis sectus

fit vel per injuriam, vel vim castratus &c.) non teneri testes sibi abscessos (ut vulgo falsò opinatur) secum deferre; sic Abbas in c. ex parte, h. t. n. 1. Covar. in Clem. unic. eod. p. 1. n. 5.

* * *

QUÆSTIO XXI.

IN TITULUM XXI. DE BIGAMIS NON ORDINANDIS.

2251. **B**igamos esse irregulares, communis docet; hanc tamen irregularitatem non provenire à Jure Divino (ut voluerunt Franciscus Turrianus l. 1. advers. Magdeburgens. c. 1. Socinus in c. ad audientiam, de Homicid. n. 2.) sed à Jure Ecclesiastico, docet cum communi D. Thomas in 4. dist. 29. a. 1. nam, licet Paulus, & alij Apostoli statuerint (quia illo ævo non facile reperiri poterant Christiani cœlibes, Sacerdotio idonei) eos saltem, ex viduis assumi, qui unius duntaxat fuissent uxoris Viri (quam prohibitionem amplexi fuerant Ecclesiæ Patres in Concilio Nicæno, & alijs sæculis subsequenter celebratis) hoc tamen non fecerunt ut promulgatores Evangelij (qua constituebatur jus Divinum) sed tanquam Prælati Ecclesiæ, & Pastores animarum, sancito duntaxat jure positivo, ut exponit Sotus in 4. dist. 27. q. 3. a. 1. propter quod non semel ipse Paulus præmonerat, se, non autem Dominum, præcipere, ut habetur 1. Cor. 7. quibus positus:

ARTICULUS I.

Quid, & quotuplex sit Bigamia?

2252. **B**igamia, prout hic accipitur, est irregularitas, orta ex defectu perfectè significandi, quod significat Sacramentum matrimonij; triplex est, vera, interpretativa, & similitudinaria, seu metaphorica. Bigamia vera, seu propriè dicta est, cum quis successivè cum duabus uxoribus matrimonium validè contraxit, & consummavit, c. debitum h. t. c. acutus, c. deinde, c. qui sine, dist. 20. 1. sive id fuerit ante, sive post Baptismum susceptum; Sanchez l. 7. de matr. D. 83. n. 9. Interpretativa est, quæ secundum juris interpretationem, seu fictionem Bigamia censetur; Sic Desselius hic §. 4. & c. si quis viduam, c. precipimus, dist. 34.

c. si quis viduam, dist. 50. & c. quisquis, dist. 84. Bigamiam autem similitudinariam dicunt esse, cum quis contrahit, & consummat matrimonium de facto, non de jure, propterea, quòd ob votum continentix, quòd habet, invalidè contrahat, utpote jam Spiritualiter conjunctus Christo per ejusmodi votum; sic Desselius, h. t. num. 5.

Not. autem Bigamiam interpretativam juxta Sanchez cit. D. 84. & alios, juris interpretatione, contingere in quatuor casibus. Primus est, quando quis in uxorem duxit viduam à priori Viro cognitam, vel ab alio prius extra matrimonium corruptam, si cum ea matrimonium consummavit, c. Maritum, dist. 33. & alibi passim; secundus, quando quis duxit Virginem; & eam post adulterium cum alio commissum, carnaliter cognoscit, etiam ignorans ejus adulterium, c. si cujus, cum seq. dist. 34. tertius est, quando Clericus post mortuam primam uxorem, quam duxit Virginem, vel ea etiam vivente suscepit sacros Ordines, & post hoc aliam (licet invalidè) duxit, eamque affectu conjugali cognovit, c. nuper, h. t. quòd quidem expressè loquitur de Clerico in sacris, tamen etiam ad Clericos in minoribus, imò & laicos extenditur, cum fundetur in defectu perfectæ significationis Sacramenti omnibus communi; ac in eo, quòd quis bis contraxerit matrimonium, licet unum invalidè, si utrumque consummavit affectu maritali: quartus casus est, si quis duo matrimonia contraxit de facto, non de jure, adeoque ambo invalida. Ex hoc inferunt sine matrimonio vero, vel attentato, eoque consummato affectu conjugali, non dari Bigamiam, atque adeò hanc non nasci ex concubinato, repetitis sponsalibus, frequenti fornicatione cum meretricibus, &c. ita Pirhing h. t.

h. t. n. 4. & 5. in hujus confirmationem V. dicenda à n. 2255.

2254 Not. 2. matrimonium bigamorum in eo deficere à perfecta significatione Sacramentali, quam cæteroquin habet matrimonium fidelium non bigamorum, quòd hoc (non autem illud) habeat similitudinem matrimonij celebrati à Christo cum Ecclesia, qui accepit Virginem, & intactam, ut notat Gonzalez in c. 9. *h. t. n. 8.* Hinc D. Augustinus de bono conjugali c. 18. non absurdum visum est, inquit, eum, qui excessit uxorum numerum singularem, non peccatum aliquod commississe, sed normam quandam Sacramenti amisisse, non ad dicitur bonæ meritum, sed ad ordinationis Ecclesiasticæ signaculum necessarium.

2255 Not. 3. circa bigamiam interpretativam in secundo casu bigamiæ interpretativæ, de quo nu. 2254. à nonnullis agnoscitur quidem irregularitatem in tali viro ex infamia, quòd copuletur adulteræ; non autem ex bigamiâ; id, quod etiam tenent de iis, qui duxerunt uxores jam ab alio cognitatas, qui est primi casus pars secunda. Nam in hoc casu non intercessit duplex matrimonium de jure, vel factò; ita Gibalinus de irregular. p. 2. c. 3. & apud eum Sayrus.

Nec obstant ea, quæ in contrarium afferuntur ex c. *si cuius*, & c. *si Laici dist. 34.* Nam ad hos Canones respondet Gibalinus cit. dicendo, ibi non affirmari maritos, quorum uxores adulterium perpetrarunt, esse bigamos; sed irregulares; quæ irregularitas non ex bigamiâ, sed ex infamia nascitur.

2256 Not. 4. irregularitatem quidem induci, etiam cum quis plura contraxit matrimonia, sed invalidè propter impedimentum dirimens; aut post unum validum, alterum invalidum; non tamen ex bigamiâ, sed ex delicto; sicut contingit in eo, qui cum uxore simul concubinam habuit, cujus irregularitas non provenit ex bigamiâ, sed ex delicto. Et sic Canonem Apostolicum 18. accipit Gibalinus cit. p. 93.

2257 Not. 5. bigamiam similitudinariam, de qua nu. 2252. negati à Pasilio Legionensi q. 3. Scholastica c. 9. pag. 171 Gibalino cit. c. 3. propof. 4. Gonzalez cit. nu. 9. quia, licet tales arceantur ab ordinibus (consequenter sunt irregulares) non tamen

ob defectum significationis Sacramenti, qui in bigamo reperitur; sed in penam delicti opere subsecuto, ut ait Innocentius in c. *fin. h. t.* & probatur ex c. *sanè, 2. de Cleric. conjugat.* ubi ad Ordines, & beneficia deinceps admitti prohibentur Clerici conjugati, nisi fortè perpetuam voverent castitatem, & qui unicam, & Virginem habuissent.

2258 Ex hoc colliges, divisionem illam bigamiæ in interpretativam, & similitudinariam non ab omnibus recipi, præsertim secundum divisionem interpretativæ in secundum, tertium, & quartum casum, de quo à nu. 2253. Et ideo etiam Pyrrhus Corradus in praxi dispens. Apostol. l. 2. c. 1. nu. 3. bigamiam interpretativam definit præcipuè per hoc, quòd quis accepit viduam in uxorem, eamque carnaliter cognoverit. Unde quando in c. quot quot 27. q. 2. dicitur, prævaricantes à castitate promissa, & professa, pœnis bigamorum plecti, & inter bigamos haberi, aliud non intenditur, quam quòd tales puniantur ut bigami, non, quia bigami sunt; sed, quia delictum perpetratum vindicatur pœnis bigamorum V. nu. 2810.

ARTICULUS II.

An qualibet bigamia faciat irregularem?

2259 Resp. affirmativè, ex c. *confidat*, 59. dist. 50. ubi prohibetur, ne ullus Pontificum, seu Episcoporum, bigamos applicet divinis ministerijs servituros, & c. nuper h. t. ubi simpliciter asseritur, quòd cum bigamis dispensare non liceat, & c. unic. eod. in 6. ubi bigami privantur omni privilegio Clericali, & sub pœna excommunicationis prohibentur tonsuram, vel habitum Clericalem deferre; advertendum tamen, nos loqui de qualibet bigamia, quæ in ordine ad hunc effectum, saltem juris dispositione bigamia censetur; & hoc propter dicta à n. 2256.

2260 Ex hoc colliges 1. quòd bigami simpliciter arceantur à clericatu, & ordinibus, ut habetur ex decreto Concilij generalis Nicceni, quòd refertur in c. *cognoscamus* 14. dist. 34. ubi dicitur, nullum debere Clericum esse, qui secunda conjugia sortitus est; & viduarum maritos, Clericos fieri non posse, intellige eum limitatione
S s 3 in

in *nu.* 2811. Colliges 2. si bigamia clericatui, vel ordinibus jam susceptis supervenit, ejusmodi bigamum in illis non posse ministrare; colligitur ex Pirthing *h. t. nu.* 78. in fine, ubi docet, quod Episcopus, etiam quoad usum ordinum minorum, dispensare non possit.

2261. Not. autem ex dictis *nu.* 2251. hoc, quod bigamia inducat irregularitatem, esse juris tantum Ecclesiastici. Nam alius summus Pontifex cum bigamis dispensare non posset, cujus contrarium habetur in cap. *Lector dist.* 34. *junct. gloss. V. fiat*, ubi refert hæc, Lucium Papam cum Archiepiscopo Panormitano bigamo dispensasse. Quando autem in c. 2. *h. t.* dicitur, *in bigamis contra Apostolum dispensare non licet*, aliud non significatur, quam *non facile, nec sine gravi causa*. Et ideo etiam Pontifex difficillimè dispensat cum bigamis, præsertim veris; ita Suarez *de censur. D.* 49. *S.* 6. *n.* 6.

ARTICULUS III.

Quis dispenset in irregularitate ex bigamia?

2262. **N**ot. nos hîc loqui de bigamis juxta communem bigamiæ divisionem, de qua *nu.* 2252. quo posito: Resp. quod in dicta irregularitate jure ordinario dispenset solus Pontifex. Nam hic solus de jure dispensat in jure Pontificio, & Conciliari: at irregularitas hæc est ex jure Pontificio, & Conciliari, ut dictum est; ergo. Unde, si dicitur, summus Pontifex non dispensat *in jure*, per Apostolos constituto ex c. 2. *h. t.* ibi: *quia in bigamis, contra Apostolum, dispensare non licet*; & c. 3. *cod.* ibi: *cum à doctrina sit Apostoli alienum*. At illa irregularitas est talis juris ex dict. *supr.* Resp. cum distinctione: si jus sit constitutum per Apostolos, ut interpretes, & nuntios divini juris, C. *si ut Rectores Ecclesiarum solum, & Episcopos*, N. sic enim faciunt jus tantum Ecclesiasticum, seu positivum humanum. Et

2263. Ex hoc colliges, Episcopos, & Papâ inferiores, non posse, de jure ordinario, dispensare cum bigamis, *veris*, vel *interpretativis*, etiam ad primam tonsuram, vel beneficium simplex (seclusa urgenti necessitate, qua posita aliàs, *jure extra-*

ordinario, Episcopus potest dispensare in lege Superioris) ita Suarez *cit. D.* 49. *S.* 6. & cõmuniter alij ex ratione data, quod hoc sit solius Papæ; quamvis S. Thomas, Sylvester, Sanchez, & Avila apud Pirthing doceant contrarium, qui propter istorum Doctorum autoritatem in *n.* 28. hîc, horum doctrinam judicat probabilem, & in praxi servari posse.

Dices: in c. *Lator* 18. *dist.* 34. Martinus V. videtur dicere, quod Episcopus possit dispensare cum bigamo usque ad Subdiaconatum, exigente necessitate; Resp. cum Suarez *cit. D.* 49. *S.* 6. illud capitulum non esse Martini Papæ, prout illi à Gratiano inscribitur, sed Martini Archiepiscopi Bracharenfis, qui diversos Canones collegit. Resp. 2. dato, quod sit Martini Papæ; quia tamen ibi non declaratur, per quem fieri debeat dispensatio, nihil concludi pro Episcopo. Resp. 3. dato etiam, quod Papa ibi declarasset, posse fieri per Episcopum; ei tamen Canonibus jam esse derogatum per Canones posteriores, quos retulimus supra.

Dices 2. c. 1. *qui Clerici, vel voventes*, dicitur, quod Episcopus possit dispensare cum Diacono, qui matrimonium contraxit. Resp. ibi tantum agi de illo, qui post matrimonium spirituale, seu votum continentie, dirimens matrimonium, contraxit matrimonium carnale de facto, quæ est bigamia solum similitudinaria, de qua primo dicemus *n.* 2269.

Dices 3. in c. 1. *de fil. Præbys. in 6.* dicitur, quod Episcopus cum illegitimis possit dispensare ad Ordines minores; ergo etiam cum bigamis. R. C. ant. quia præsumptio, quod tales erunt imitatores paternæ incontinentiæ, cessat, quando ipsi laudabiliter vivunt; N. conseq. quia defectus, perfectæ significationis Sacramenti, non cessat etiam posita laudabili bigamorum vitâ.

Dices 4. Episcopus dispensat cum criminosis v. g. adulteris, c. *at si Clerici*, 4. *S. de adulterijs, de judicijis*: ergo etiam cum bigamis. R. C. ant. Nam delicta per penitentiam delentur; non autem bigamia, nec defectus illius perfectæ significationis Sacramenti; hinc N. conseq.

Dices 5. Episcopus dispensare potest in omni irregularitate nascente ex delicto occulto, exceptâ eâ, quæ est ex homicidio volun-

voluntario, per Trid. *sess.* 24. c. 6. de reform. sed talis irregularitas est ex duplici matrimonio invalido, vel uno valido; altero invalido, consequenter ex delicto, ergo. & N. min. Nam irregularitas ex bigamia, non est pœna delicti, sed mera inhabilitas subjecti, quæ quandoque nascitur supposito delicto, quandoque sine omni delicto, & ideo etiam incurritur ab ignorante, ut dictum est suprâ.

militer. s. v. pro parte N. talis loci, nullius diœcesis, Provincia N. tertio, in nu. 17. exprimendam quoque qualitatem Laicalem, de stylo; quarto, in nu. 24. qualitatem bigamiae: quinto in n. 20. causam devotionis sufficere ad impetrandam dispensationem.

ARTICULUS IV.

De pœna bigami ordinati, & ordinantis.

Quæstio est 1. quæ sit pœna bigami, sine dispensatione ordinati? Resp. 1. quod privatio usus, & exercitij omnium ordinum ex cap. 2. & 3. h. t. ita Suarez de censur. D. 49. S. 5. nu. 3. & 2. Clericos taliter, etiam in minoribus, ordinatos, privati omni privilegio Clericali, c. unic. h. t. in 6. & sub pœna excommunicationis ferendæ, prohiberi deferre tonsuram, vel Clericalem habitum, c. unic. h. t. in 6. junct. gloss. V. Bigamos & V. anathemate. Hoc tamen intellige 1. de Clericis ordinatis in bigamia vera, vel interpretativa. Nam similitudinaria non privat privilegio Clericali; sic gloss. cit. V. Bigamos, intellige 2. de Clericis non regularibus, sed sæcularibus; illi enim retinent privilegia Clericorum ratione status regularis, quem per bigamiam non amittunt; Pirhing hic nu. 24.

Quæstio est 2. quam pœnam incurrat ordinans bigamum sine dispensatione? & quod incurrat suspensionem ferendam, à collatione similium ordinum, quos bigamo contulit, per annum, c. 2. h. t. & à celebratione missæ, ut aliqui volunt apud Pirhing h. t. num. 25. licet cum eo dispense Papa; non autem, alij; Hostiensis hic V. dispensatio.

* * *

2169. Dixi superius, cum bigamis veris, vel interpretativis Episcopum non posse dispensare. Nam cum bigamis similitudinarijs potest etiam ad altiores Ordines, post peractam pœnitentiam, & vitam deinde laudabilem c. 1. & 4. de Cleric. conjugat. junct. gloss. V. ex indulgentia, præsertim si religionem ingrediantur. Sed intellige de illis, qui sunt similitudinarij bigami ex eo, quod post solenne votum continentia, vel professionem religiosam invalidè duxerunt Virginem, ac eâ conjugaliter usi sunt; non autem si cum vidua; ita Pirhing hic nu. 31. quia sic esset bigamia interpretativa.

2270. Præter hoc not. 1. hanc irregularitatem ex bigamia oriundam nec per ingressum Religionis tolli, per quem aliàs regulariter tollitur omnis macula, ut notat Saurus l. 7. de Censur. c. 13. adeoque non nisi dispensatione tollitur.

2271. Not. 2. literas Apostolicas non expediri sine supplicatione; porro formulam supplicandi pro dispensatione in bigamia, & modum eam conficiendi tradit Pyrrhus Corradus l. 2. dispens. Apost. c. 1. à n. 22. qui c. 3. notat sequentia, & primò in nu. 11. nomen, & cognomen oratoris exprimenda esse in supplicatione pro impetranda dispensatione in bigamia.

Secundò, in nu. 18. exprimendam esse diœcesim Oratoris; vel si sit nullius diœcesis, nomen provincie v. g. exponitur hu-

QUÆSTIO XXII.
IN TITULUM XXII. DE CLERICIS PEREGRINIS.

2274. Clerici peregrini dicuntur, extranei, præsertim vagi, qui scilicet non sunt de tali Episcopatu, vel diœcesi; sive qui non sunt subjecti jurisdictioni Episcopi loci, in quo sunt, vel ad quem veniunt; quo-

posito: jure hodierno Concilij Tridentini *sess.* 23. de reform. c. 16. constitutum est, quod nullus Clericus peregrinus, aliena diœcesi, ad Divina celebranda, & ministranda Sacramenta, admitti debeat ab Episco-

po